

REZUMATE

Volumul VII, Nr. 1(13)/2016

Articole științifice

TEORIE, ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ

De la Platon la Swift și Orwell, de la utopie la distopie

Toma Sava

Rezumat:

Una dintre preocupările constante ale omenirii, de la Platon la Marx și după, a fost construirea unei lumi mai aproape de perfecțiune și în cele din urmă a unei societăți neafectate de schimbare. Acest articol discută câteva dintre temele majore și minore pe care le au în comun cele mai cunoscute scrieri utopice și distopice, argumentând că *utopicul* este întotdeauna corelat *realului*.

Cuvinte-cheie: utopic, organizație politică, distopic, construct social

Liga antimoarte

Manuela Odeta Belei

Rezumat:

Kingsley Amis s-a numărat printre cele mai proeminente figuri ale polemicienilor sociali, culturali și politici, adresându-se atât publicului de elită, cât și oamenilor de rând. Amintit pe scară largă ca o persoană convingătoare, a fost un om al poftelor alarmante și al energiilor de tot soiul, a excelat în toate, fiind cel mai amuzant, cel mai deștept sau cel mai nepoliticos dintre toți care s-au întâlnit. Amis s-a bucurat de statutul de „celebritate”, a fost citat în ziare și periodice. Opera sa este importantă nu numai pentru influențele exercitate sau pentru plăcerea pe care o oferă, ci și pentru amploarea și profunzimea de care dă dovadă. În ceea ce privește omul Kingsley Amis, a fost în viață așa cum a fost și în scris, caracterizat de ordine, vigoare, marcat de teamă, debordând de voie bună și distracție.

Cuvinte-cheie: roman ambițios, moarte, pesimism, stări depresive, dragoste providențială

Portretul literar al lui Pamfil Șeicau

Andrei Ando

Rezumat:

Scopul acestui articol este de a transmite o perspectivă critică asupra reprezentărilor literare ale lui Pamfil Șeicaru; publicist, orator sau om politic, l-am identificat ca subiect a cel puțin 14 opere literare, ale lui Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Marin Preda, Radu Tudoran, Tudor Mușatescu, Mihail Sebastian. În funcție de perioada istorică și relevanța pentru direcțiile și tendințele literaturii române, lucrările au fost grupate după cum urmează: a) 1930-1945 – Ion Agârbiceanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Mihail Sebastian; b) 1945 – anii '60 – Tudor Mușatescu, Cezar Petrescu; c) anii '70 –

Marin Preda, Radu Tudoran. Am realizat portretul literar al lui Pamfil Șeicaru trecându-l prin grila propusă de Silviu Angelescu.

Cuvinte-cheie: pamflet, personaj literar, comportament, motivație, nume

LINGVISTICĂ, STILISTICĂ ȘI TRADUCTOLOGIE

Convergențele lingvistice dintre limbi ca o sabie cu două tăișuri. Argumente pentru a gramatică contrastivă spaniolo-română

Alberto Madrona Fernández

Rezumat:

Articolul prezintă avantajele aduse de convergențele dintre limbi pentru profesori și studenți, în situația în care ambele categorii sunt conștiente de ele. În același timp, articolul evidențiază unele dezavantaje, cum ar fi „prieteni falși” și erorile încetățenite în limbă, în special cele făcute în limba spaniolă de studenții portughezi și români. După trecerea în revistă a celor mai recente definiții ale noțiunii de „prieteni falși”, articolul discută opiniile câtorva cercetători care susțin că gestionarea „prietenilor falși” din lexic nu este la fel de dificilă ca și gestionarea celor de la nivel structural. Articolul susține necesitatea unei gramatici contrastive spaniolo-române și analizează originalitatea cărții scrise de Madrona & Pisot (2009), *Diferencias de usos gramaticales entre el español y el rumano* [*Differences of grammatical uses between Spanish and Romanian*].

Cuvinte-cheie: convergențe între limbi, prieteni falși, erori încetățenite, gramatică contrastivă, limba română

Problema traducerii în predarea limbii engleze ca limbă străină: traducerea nonprofesională

Oana-Maria Franțescu

Rezumat:

Cu un parcurs sinuos în învățarea limbii engleze (când abandonată, când recomandată), folosirea traducerii în clasă este influențată și de așteptările angajatorilor referitoare la competența lingvistică a potențialilor angajați. Conceptul lui Boris Naimușin, de traducere ca a cincea abilitate, are consecințe importante în modificarea statutului traducerii de la unul secundar, de sprijin pentru celelalte patru abilități (receptarea mesajelor scrise, producerea mesajelor orale, receptarea mesajelor ascultate și producerea mesajelor vorbite) la o poziție egală cu acestea. Lucrarea explorează zona de demarcație dintre traducerea profesionalizată și cea didactică pornind de la ipoteza lui Naimușin. Ea își propune să sprijine utilizarea traducerii în procesul de predare a limbilor străine, atrăgând în același timp atenția asupra implicațiilor pe care le-ar avea pe piața muncii existența unui al doilea tip de traducere – cea nonprofesională. Referința la elevii români ilustrează unele aspecte specifice în percepția asupra traducerii ca parte a experienței învățării limbilor străine. Lucrarea vine și cu o serie de considerații despre impactul pe care îl are traducerea asupra studenților de diferite nivele și sugerează că, dacă traducerea ar fi acceptată ca o a cincea abilitate, ar trebui creată o scală separată de descriptori de nivel corespunzătorii celor propuși la nivel European (CEFR). Aceasta este încă o provocare în coexistența a două tipuri de traducere, însă, din perspectiva angajatorilor, viitorii angajați vor avea de îndeplinit sarcini de lucru care presupun și această abilitate, dar fără ca ei să ocupe o funcție de traducător profesionist.

Cuvinte cheie: traducere, predare, competență, tehnici, abilități, descriptori de nivel

Dificultăți socio-culturale în predarea limbajului politico-diplomatic la anul pregătitor

Andreea-Victoria Grigore

Rezumat:

Lucrarea prezintă câteva dintre dificultățile socio-culturale apărute în procesul de predare a limbajului politico-diplomatic la anul pregătitor de limba română (Facultatea de Litere, Universitatea din București). Identificarea dificultăților respective se bazează pe o experiență de șase ani în predarea acestui limbaj specializat unor studenți străini care intenționează să urmeze în română cursurile unor facultăți cu profil juridic sau politic. Lucrarea comentează diverse situații pentru care dimensiunea socio-culturală devine o barieră în înțelegerea corectă a conceptelor politico-diplomatice și în asimilarea eficientă a terminologiei corespunzătoare.

Cuvinte-cheie: dificultăți de predare, limbaj specializat, limbaj politico-diplomatic, studenți străini, barieră socio-culturală

Reflecții didactice asupra folosirii și omiterii articolelor în cinci limbi romanice: spaniolă, galiciană, catalană, franceză și română

Silvia-Maria Chireac

Rezumat:

Dat fiind binecunoscutele dificultăți în însușirea frazelor nominale fără articole pe care le au persoanele care învață limbi romanice, vom prezenta un studiu comparativ despre folosirea și omiterea articolelor hotărâte și nehotărâte în cinci limbi romanice, limbi în care există diferența de gen și număr. Rezultatele prezintă diferențe semnificative în cazul folosirii și omiterii articolului în cele cinci limbi romanice, chiar dacă este vorba de limbi asemănătoare între ele. Prin intermediul acestui studiu, considerăm că învățarea articolului în L1 constituie un punct de referință în însușirea acestui element gramatical în alte limbi romanice. Autori precum Cenoz 2001; Jarvis 2003; Odlin și Jarvis 2004; Pavlenko și Jarvis 2002 subliniază necesitatea de a lua în considerație rolul altor limbi învățate anterior. Această analiză completă va fi utilă persoanelor care se află în contact cu limbile romanice, pentru care asemănările structurilor lingvistice nu reprezintă întotdeauna un sprijin în procesul de învățare al limbilor, ci dificultăți care trebuie înlăturate din structurile interlimbilor învățate.

Cuvinte-cheie: limbi romanice, distanță lingvistică, articol hotărât și nehotărât, interlimbă

Adaptarea metodelor de predare a limbii române ca limbă străină în funcție de grupul țintă

Cristina-Valentina Dafinoiu

Rezumat:

Numărul tot mai mare de străini interesați să învețe limba română din diferite motive (fie că vin să studieze în România, fie că vin să lucreze în România, fie că se stabilesc definitiv în această țară europeană) a impus crearea și predarea unei noi discipline: limba română ca limbă străină. Astfel, profesorii de limba română s-au aflat în situația de a preda limba maternă dintr-o cu totul altă perspectivă, un lucru nu ușor de realizat. Și, sub acest aspect, mulți s-au întrebat, pe bună dreptate, dacă există, și dacă da, care este formula magică prin care străinul, indiferent de țara de proveniență, vârstă, sex, ocupație, statut social sau religie, să învețe rapid și ușor limba română.

Desigur că, o rețetă care să garanteze succesul deplin al acestui demers, din punctul nostru de vedere, nu a fost găsită încă. De aceea, în articolul *Adaptarea metodelor de predare a limbii române ca limbă străină în funcție de grupul țintă*, am încercat să analizăm modul cum metodele de predare-învățare a limbii române ca limbă străină se pliază pe diferitele tipuri de cursanți și pe nivelul lor de cunoaștere a limbii române. În acest sens, am analizat metode precum expunerea, povestirea, prelegerea, conversația, analiza lingvistică, descoperirea, problematizarea, demonstrația, lucrul cu manualul, jocul didactic, lucrul în echipă, brainstormingul și metoda exercițiilor.

Concluzia la care am ajuns este că, indiferent de cât de omogen ar fi grupul de cursanți, abordarea unei singure metode de predare, chiar dacă ea este cea mai potrivită aceluia grup-țintă, nu va putea garanta succesul deplin; de aceea, mizăm pe premisa că numai combinarea în același timp a mai multor metode de predare a limbii române ca limbă străină poate să ducă la rezultatul scontat, și anume însușirea de către vorbitori nonnativi a unei limbi noi pe care aceștia trebuie s-o înțeleagă și s-o vorbească.

Cuvinte-cheie: metodă, grup țintă, româna ca limbă străină, cursanți

Ce se (mai) știe despre rudari? (studiu sociolingvistic cu privire la situația rudarilor din localitatea Valea Mare, județul Vâlcea)

Alina-Iuliana Popescu

Rezumat:

De-a lungul timpului, cercetările cu privire la aceste populații minoritare au fost, din păcate, extrem de puține. Deși nu s-ar spune că *rudarii* ar face obiectul unei cercetări științifice istovitoare, dense, riguroase, iată că studiile care îi privesc există, însă ele se limitează la: Ion Chelcea, cu cele două lucrări: *Rudarii. Contribuții la o «enigmă» etnografică*, București, 1943 și *Rudarii de pe Valea Dunării*, 1978; C. Șerban, *Contribuții la istoria meșteșugurilor din Țara Românească: țiganii rudari în sec. XVII-XVIII*, în „Revista de istorie”, XII, 1959, nr. 2, p. 13–147); Ion Calotă, *Graiul rudarilor din Oltenia*, Craiova, Editura Sibla, 1974 și *Rudarii din Oltenia. Studiu de dialectologie și de geografie lingvistică românească*, 1995. În ceea ce-i privește pe *băieși*, menționăm două lucrări de referință ale unor cercetători autohtoni: Dorin Lozovanu, *Populația românească din Peninsula Balcanică, Studiu uman geografic (teză de doctorat)*, Iași, iulie 2008 și Nicolae Saramandu, *Cercetări dialectale la un grup necunoscut de vorbitori ai românei: Băiașii din nordul Croației*, în „Fonetica și dialectologie”, nr. XVI, 2007.

Vasile Ursan explică, în lucrarea amintită, că „băieșii din Jina sunt romii care, odinioară, munceau în carierele de piatră”, iar Nicolae Saramandu, în articolul *Cercetări dialectale la un grup necunoscut de*

vorbitori ai românei: Băiașii din nordul Croației, limitează utilizarea etnonimului numai la populația de români (țigani) din Europa Centrală. Tocmai această identitate lingvistică și etnografică între rudari și băieși (mineri aurari) am încercat să o stabilim și noi pe parcursul studiului efectuat, particularizând cercetarea asupra locuitorilor din satul Valea Mare din județul Vâlcea. Diferențele de ordin lingvistic, surprinse de Nicolae Saramandu le considerăm minore, în opoziție cu asemănările numeroase de grai. Studiile pe teren, pe care le-am efectuat, în mare parte transcrise impresionist, vin să anihileze eventualele îndoieli cu privire la ideea că ar fi vorba despre două populații diferite. Este clar vorba despre o suprapunere atât lingvistică, cât și etnografică. Cât despre problema identității acestora cu etnia rromă, ne opunem punctului de vedere al lui Ion Calotă care vorbește despre o identitate a celor două populații. Vom reveni, în acest sens, cu explicații suplimentare, în cadrul monografiei asupra tuturor localităților rudărești din zona Olteniei.

Cuvinte-cheie: investigație, studiu sociolingvistic, rudarii, dialect, geografie lingvistică

Originile geografice ale limbii române

Dan Ungureanu

Rezumat:

Limba română împarte inovații fonetice, morfologice și lexicale cu occitana vorbită în anumite zone din Lombardia occidentală și din zona vivaro-alpină. Aceste argumente sugerează faptul că limba română provine din Latiana dialectizată vorbită în această zonă.

Cuvinte-cheie: limbi romanice, latina vulgară, dialecte, română, lexic, occitană

Categoria gramaticală a intensității în gramaticile actuale ale limbii române

Roxana Marcu-Oniga

Rezumat:

Articolul abordează o problemă actuală de mare interes pentru lingvistica teoretică și aplicată, respectiv raportul dintre proprietățile exprimate de un adjectiv sau adverb în timpul actului de comparație, raport care a fost văzut unitar de gramatica tradițională și, prin urmare, prezentat nediferențiat. Acest raport a fost numit *categoria gramaticală a comparației* sau, simplu, *gradul comparativ*. În ultima vreme, lingviștii au adăugat conceptul de *intensitate* paralel cu *gradul comparativ*. Acest lucru a dus la identificarea a două categorii gramaticale: *gradul comparativ* și *intensitatea*, fără o delimitare clară între ele.

Articolul meu reflectă situația actuală în gramatica românească. Primii care au vorbit despre intensitate într-o gramatică românească au fost Vladimir Robu și Iorgu Iordan în *Limba română contemporană* (Editura Didactică și Pedagogică, București, 1978). Ideea a fost preluată în alte cărți de gramatică, cum ar fi primul și al doilea volum din *Gramatica limbii române*, vol. I, *Cuvântul* și vol. II, *Enunțul* (Editura Academiei Române, București, 2005) și *Gramatica de bază a limbii române* (Editura Universul Enciclopedic, București, 2010). Ambele cărți au condus la o soluție diferită decât cea propusă de Vladimir Robu.

Informațiile conținute în acel articol se doresc a fi o bază de date pentru o analiză vastă a unei probleme interesante în gramatica limbii române de astăzi.

Cuvinte-cheie: categoria gramaticală a intensității, adjectiv, adverb, gramatica românească contemporană, gramatica românească tradițională, gradul comparativ, gradul de intensitate, lingvistică teoretică, lingvistică aplicată

STUDII SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

Multiculturalismul și diversitatea culturală europeană

Flavius Ghender

Rezumat:

Multiculturalismul este o teorie normativă centrată pe gestionarea diversității culturale în cadru democratic. Conceptul de drepturi colective se află în centrul acestei teorii, presupune politici ale recunoașterii pentru grupurile minoritare, în societăți remodelate pentru a accepta cetățenia multiculturală. Multiculturalismul pretinde lărgirea democrațiilor liberale în așa fel încât să facă față noilor solicitări ale grupurilor culturale. Pentru multiculturaliști, în absența recunoașterii, o persoană poate suferi pierderi sau distorsiuni, poate fi victima unor forme de represiune. Multiculturalismul pretinde status egal pentru diferitele culturi. Criticii consideră că multiculturalismul va submina principiile de bază ale democrației liberale, bazate pe drepturile și libertățile individuale și, în loc să promoveze dialogul intercultural, va sfârși în a promova politici izolaționiste.

Cuvinte-cheie: multiculturalism, diversitate culturală, democrație liberală, conflict interetnic, comunicare interculturală, drepturile omului, minorități

Pasiunea cunoașterii și estetica proporțiilor la Matyla Ghyka

Radu Ciobotea

Rezumat:

Matyla Ghyka poate fi integrat în seria scriitorilor salvați de exil, asemeni lui Mircea Eliade, Emil Cioran sau Eugen Ionesco. Mai puțin cunoscut în România în raport cu autorii citați, el a trăit o viață bogată în evenimente și a creat o operă izvorâtă din pasiunea sa pentru filosofia numerelor și pentru armonia din natura și arte. Cărțile sale, scrise în exil, fie în Franța, fie în Statele Unite, completează armonios gândirea filosofică a lui Mircea Eliade și Emil Cioran. Prin viața și opera lui, Matyla Ghyka transformă călătoria în căutare a adevărului ultim.

Cuvinte-cheie: estetică, aventură, căutare, călătorie, numărul de aur